

MOEDERS EN DOCHTERS

RAE MEADOWS

**MOEDERS EN
DOCHTERS**

Vertaald uit het Engels door Monique de Vré

mistral

mistral

ZIN OM TE LEZEN

Oorspronkelijke titel: *Mothers and Daughters*

Oorspronkelijke uitgave: © 2011 door Rae Meadows

Vertaling door: Monique de Vré

Omslagontwerp: Studio Jan de Boer

Omslagbeeld: © Thurston Hopkins / Getty images

Auteursfoto: © Michael Mowbray

Typografie en zetwerk: ZetProducties

Copyright © 2010 Rae Meadows

Copyright © 2011 Nederlandstalige uitgave:

Uitgeverij Mistral/FMB uitgevers, Amsterdam

Mistral is een imprint van FMB uitgevers bv

ISBN 978 90 499 5170 2

NUR 302

www.uitgeverijmistral.nl

www.fmbuitgevers.nl

www.raemeadows.com

www.twitter.com/Mistral_boeken

Meer weten over onze boeken? Schrijf je in voor de nieuwsbrief
op www.uitgeverijmistral.nl.

Voor Alex, Indigo en Olive

Sam

Sam had zin in pondscake. Of beter: ze had zin om er een te maken. Ze verlangde naar de basale eenvoud ervan – bloem, boter, eieren en suiker, van elk een pond – die iets sierlijks had. Ook het ouderwetse van een pondscake vond ze aantrekkelijk, de bevredigende degelijkheid en het gebrek aan pretentie, met al die boter. Het had iets te maken met Wisconsin, dacht ze.

De bomen waren aan het veranderen, als eerste de suikerahorns, en het goudachtige rood van de bladeren vlamde door de regen op de voorruit. Het was oktober. Sam hield van de kortdurende pracht en het schitterende verval van de herfst, maar toch kon ze er niet van genieten. Ze zag op tegen de winter. Het vooruitzicht van gebarsten lippen vanwege de droge warmte binnenshuis, gloeiende wangen door de bijtende wind en overal gruis van zand en zout. Het zou hun derde winter in Madison worden en ze vroeg zich af hoe ze het zou uithouden om thuis te zitten met Ella, die steeds mobieler werd en rondkroop in de huiskamer, terwijl ze om vier uur werden ingesloten door duisternis.

Ze zat achter in de auto Ella te voeden in de straat tegenover het grote, in *arts-and-crafts*-stijl gebouwde huis van haar vriendin Melanie, bij het Vilas Park aan de westkant van de stad. Ze streek met haar duim over Ella's voorhoofd, waarvan

de huid nog geen poriën vertoonde en ontroerend zacht was, en volgde daarna de bochtjes van Ella's oor. Met gesloten ogen en in opperste concentratie drukte Ella haar warme babyhandje tegen Sams borstkas. De afgelopen acht maanden verdwenen zo snel uit Sams herinnering, en elke mijlpaal in Ella's ontwikkeling werd zo snel vervangen door een nieuwe. Wanneer had Ella voor het eerst gelachen? Zich op haar buik geroold? Pogingen gedaan te gaan zitten? Het zou niet lang meer duren of alles zou verdwijnen in het waas van dat eerste jaar, 'toen Ella nog klein was', waarvan de details niet meer interessant of van belang waren.

Vandaag zou ze Ella voor de eerste keer achterlaten bij een oppas. Dat wilde ze niet, maar ze deed het om Jack te laten zien dat ze normaal was. Hij drong er al maanden op aan dat ze terug zou gaan naar haar atelier. Ze wist dat hij het zorgwekkend begon te vinden dat ze Ella nooit alleen wilde laten, dat ze dacht dat zij de enige was die goed voor haar kon zorgen.

Jack had gelijk. Dat dacht Sam inderdaad. De angst dat er iets mis zou gaan met het kind was overweldigend. Niemand was zo waakzaam en dacht zo ver vooruit als zij. Ella kon achterover vallen en haar schedel breken. Een muntje inslikken en stikken. Gestoken worden door een bij en een anafylactische shock krijgen. Soms voelde ze weerstand tegen de ruimte die haar moederrol opeiste. Ze voelde zich volledig in beslag genomen door haar dochter, door de behoefte aan haar hals te ruiken en haar te zien ademen en haar gewicht en warmte te voelen. Jack was verbijsterd door haar neiging irrationele scenario's te verzinnen en vroeg zich af wat er was gebeurd met de vrouw die altijd zo'n kalmte had uitgestraald. Een negen kilo zwaar wezentje had hun gezamenlijke leven op zijn kop

gezet en onherkenbaar gemaakt, had zijn vrouw onherkenbaar gemaakt.

Maar het ging om meer dan Ella alleen laten. Er was ook nog de opdracht. Een theepot voor het hoofd van het Engels Instituut, een geleerde van de oude garde die Jack nodig had als bondgenoot. Een geschenk voor de vrouw van de man, waarvoor bijna een jaar geleden een verzoek was ingediend. Sam wist dat Jack zich moest inhouden om er niet over te beginnen terwijl de maanden voorbijgleden. Ze had haar atelier niet meer gebruikt sinds de zesde maand van haar zwangerschap, toen haar buik het haar onmogelijk maakte klei op de draaischijf te centreren. Ze miste de vochtige, kalkachtige geur van haar porselein. Het doorschijnende grijswit van potten die nog niet helemaal droog waren. De centrifugale geboorte van een vorm, een cilinder, geopend uit een brok klei. Iets uit niets. Maar nu bezorgde de gedachte weer aan het werk te moeten haar angstgevoelens die nieuw en heftig waren. Als ze iets van klei maakte, moest ze er met haar hoofd helemaal bij zijn, goed op de vorm letten, want er was geen ruwheid om je achter te verschuilen. Ze was bang dat haar handen niet meer goed zouden samenwerken, dat ze haar kunde, haar pottenbakkersoog kwijt was. Of misschien nog erger: dat haar producten glans zouden missen, verbannen zouden worden naar braderieën of een tent op een boerenmarkt, dat haar creativiteit verdwenen was door het moederschap. Nu hingen er spinnenwebben tussen het raam en haar werktuigen en er groeide een vreemde, kristalachtige schimmel op haar kneedtafel.

Ella liet haar tepel los en kwam gorgelend overeind; ze liet een flinke boer en de melk druppelde langs haar mondje. Sam stond nog steeds een paar keer per nacht op om haar te voeden. Ze kon het niet over haar hart verkrijgen haar 'te laten

huilen' – haar een uur te laten schreeuwen totdat ze van uitputting in slaap viel; alsof de behoefte van een baby iets was wat je kon laten afvloeien. Jack vond het niet erg dat Ella wakker werd, aangezien hij er meestal doorheen sliep. Tegen de kinderarts en haar vriendin Melanie loog Sam: ze zei dat Ella 's nachts doorsliep omdat ze zichzelf, haar zwakte niet wilde verdedigen. Sam was het soort ouder geworden waar ze vroeger op neerkeek: de softie, de moeder die altijd boven het wiegje hangt, de dienstmaagd van hare koninklijke hoogheid.

Het regende niet meer en de statige buurt lag vol glanzend gele en rode bladeren. Ella kronkelde en krijste en klom tegen Sam op.

'Stil maar, kleintje,' zei Sam. 'We gaan al.'

Haar mobiel ging toen ze met Ella op haar arm en de babyspullen in haar hand uit de auto stapte. Ze stootte met haar knie tegen de deur en liet de luiertas vallen.

Ze begroette haar man met een kort 'hoi' terwijl ze probeerde te voorkomen dat het kind uit haar armen kukelde.

'Hé,' zei Jack, 'alles goed?'

'Ik sta te klunzen. Ben op weg naar Melanie.'

'O, sorry, ik dacht dat je alweer alleen was. Ik ben trots op je, hoor,' zei hij.

'Het is maar een oppas.'

'Ja, maar toch.'

'We zullen zien hoe het gaat.' Ze voelde dat ze weer van hem hield. Sinds de geboorte van hun dochter leken haar gevoelens voor hem elke minuut te veranderen.

'O, de wortelman komt vandaag,' zei Jack.

'Weet ik,' zei ze snel, geïrriteerd. Ze was het natuurlijk vergeten.

Er waren wortels van de grote esdoorn voor hun huis in hun

rioolbuizen gegroeid en om het halfjaar moesten die eruit geboord worden. Soms lag Sam wakker en dan was het alsof hun oude huis om haar heen verging, dan voelde ze de fundering kraken, het dak lekken en het houten beschot rotten. Wat een transparante beeldspraak, dacht ze afkeurend, maar ze kon zich nog steeds niet verzetten tegen het gevoel dat hun huis sneller aftakelde dan zij het konden repareren. Ze wist zeker dat de badkuip met leeuwenpoten een dezer dagen door de doorweekte houten vloer heen de kelder in zou zakken, juist wanneer ze Ella in bad deed.

‘Hé, weet je nog dat ik zei dat de commissie op zoek was naar iemand voor Davids baan? Dat Samuels een theoreticus wil, ook al zou er dan niemand zijn om Modern Amerikaans te geven?’

‘Eheh.’

Sam wist nog steeds niet hoe de academische wereld nu precies in elkaar stak, maar ze had het idee dat Jack niet wist wat raku was, of terra sigillata, of dat een glanzend bruinzwart temmokuglazuur geelgroen werd wanneer je tijdens het bakken zout toevoegde. Hun beroepslevens waren tot op zekere hoogte geheime levens, waarvan de details niet echt onderdeel waren van hun huwelijk. Ze vroeg zich af of dit hun werk gevaarlijk of noodzakelijk maakte – of beide.

Jack dempte zijn stem. ‘Er is hier van alles gaande.’

‘Dadadadada,’ zei Ella terwijl met haar babyknuistje aan Sams haar rukte.

‘Ik moet ervandoor,’ zei Sam tegen Jack. ‘Ik bel je straks terug.’

Sam hurkte om de luiers op te rapen, die nu nat en vies waren doordat ze op straat hadden gelegen, en ze stak haar vrije hand onder de auto om de speen te pakken die eronder was

gerold, en dat alles zonder het hoofdje van het kind te stoten. Ze kwam overeind, blies haar haar uit haar gezicht en schopte het portier achter zich dicht.

‘Ik ga al, schattebout,’ mompelde ze. ‘Zullen we dan maar naar binnen gaan? Ik ben maar een paar uurtjes weg. Niks aan de hand.’

Soms dacht Sam dat je gek mocht doen als je een kind had, hardop in jezelf mocht praten, zelfs mocht zingen, en dat niet alleen bij wanhopige pogingen om je kind te sussen. De vroegere Sam zou haar beslist belachelijk hebben gemaakt.

‘Samantha!’

Melanie stond op de stoep te zwaaien met een verwarde haarbos die precies de juiste hoeveelheid highlights bevatte. Ze had een dure spijkerbroek aan en een olijkleurig velours jasje, heel chic anders dan de huis-tuin-en-keuken-achtige non-stijl in Madison. Zij en haar man Doug waren vanuit San Francisco hierheen verhuisd – hij was professor in de antropologie – en ze klaagde vaak over het provinciale Madison, de lastige stiltes van het Middenwesten, het gebrek aan ironie en scherpte, ook al vond ze het geweldig dat ze hier iets voorstelde, dat ze als romanschrijfster (haar boek was verfilmd) een lokale beroemdheid was. Jack vond haar agressief en egocentrisch – en, zo vermoedde Sam, aantrekkelijk – maar hij mocht Doug graag, die rustig was en een denker, en de twee stellen hadden inmiddels een ongedwongen contact, maar kwamen niet zo veel bij elkaar dat het verstikkend werd.

Melanie en Sam hadden elkaar drieënhalf jaar geleden leren kennen tijdens een cursus zwangerschapsyoga; ze woonden allebei nog maar kort in Madison en waren allebei pas zwanger. En toen Sam in de achttiende week van haar zwangerschap niet meer naar de cursus kwam, ging Melanie bij haar

op bezoek, iets waarvoor Sam haar altijd dankbaar zou blijven. Vanwege Melanies onopgesmukte, zakelijke manier van doen en haar op zelfbehoud gerichte houding vertelde Sam haar de waarheid over haar eerste kind. Behalve Jack was Melanie zelfs de enige die het wist. Verder dacht iedereen, ook haar moeder, dat de zwangerschap in een late miskraam was geëindigd. Sam probeerde dit in gedachten te houden als ze zich aan Melanie ergerde.

Sam zwaaide en zette Ella weer op haar heup. ‘Zo,’ zei ze glimlachend, ‘je ziet er weer fantastisch uit, zoals altijd.’

‘Je criteria zijn vervaagd. Kom binnen. Dit is belachelijk weer.’

Melanies dochttertje Rosalee stooft langs en verdween naar boven. Melanie pakte Ella aan en kuste en knuffelde haar.

‘Kijk die wangen nou toch. Wat is ze toch een schatje. Ik kan er bijna niet tegen. Weet je, ik wil écht niet nog een kind, maar soms verlang ik nog wel naar een baby. Ik gluur naar zwangere vrouwen. Ik neem van die belachelijke babyverhalen op van de tv en zit er gebiologeerd en met vochtige ogen naar te kijken.’

‘Daar is vast wel een praatgroep voor,’ zei Sam terwijl ze de luiertas op de gladde, betonnen aanrecht zette. Dat Melanie dit openlijk toegaf, verraste haar en ze mocht haar er des te meer om.

‘Tegen niemand zeggen, hoor. Ik wil mijn hart-van-steenreputatie niet kwijt.’

‘Echt, ik snap het,’ zei Sam. ‘Ik wist niet dat mijn geest zo gemakkelijk voor mijn lichaam kon capituleren. Of misschien moet ik zeggen: voor de continuering van onze soort?’

‘Walgelijk,’ zei Melanie. ‘En we dachten nog wel dat we zo ver ontwikkeld waren.’

Sam keek om zich heen in de pas verbouwde keuken: een kokendwaterkraan boven het fornuis, een diepe, rechthoekige, stenen boerengootsteen, een slagersblok, een Subzero koelkast. Ze vroeg zich af of dit te danken was aan de filmrechten of dat er sprake was van familiekapitaal. Het was zeker niet bekostigd met wat Doug bij de universiteit verdiende.

Melanie vond het welletjes en gaf de baby terug. Haar grote saffieren ring – ‘diamanten zijn zo opzichtig’ – bleef aan Ella’s truitje hangen.

‘Shit,’ zei ze, zich losmakend. ‘Sorry hoor. Wat een schattig truitje trouwens.’

‘Heeft mijn oma gebreid. Voor mij. Eeuwen geleden,’ zei Sam. Haar moeders moeder was overleden toen zij nog klein was en Sam koesterde de truitjes en dekentjes die ze gemaakt had – inclusief de ingenaaide etiketjes met ‘Door oma gebreid’.

‘Ah. Je hebt het ambachtelijke in je genen,’ zei Melanie.

Sam glimlachte, maar het zat haar niet helemaal lekker. Natuurlijk was pottenbakken een ambacht in de traditionele zin en ze was trots op het feit dat ze aardewerk maakte dat ook echt gebruikt kon worden. Maar waren haar met jadegroen craqueléglazuur afgewerkte flessennesten niet net zozeer een kunstwerk als Melanies boek over een vrouw en haar jack russell? Melanie, zo bedacht ze, is iemand die de complimenten die ze krijgt ook gelooft.

Sam zette Ella op de grond om haar op de terracotta tegels te laten rondkruipen.

Melanie dronk haar koffie op en Sam zag dat ze een mok gebruikte die zij had gemaakt, een van vroeger, in een zandlopervorm en geglazuurd met semitransparant, dieporanje gevlamd glazuur, gebakken in een houtgestookte oven waarvan ze het vuur tien uur lang brandend had gehouden, waarbij

een felle vlam haar wenkbrauwen had geschroeid. Ze herinnerde zich nog de dronken makende opwinding die ze had gevoeld toen ze de volgende dag de deur open had gewurmd om te kijken hoe de werkstukken geworden waren. De mok was onderaan een beetje te smal, zag ze nu, en er was een glazuurdruppel neergedropen die als een gladde bobbel onder het oor was blijven hangen.

Sam schaamde zich voor haar gemene gedachten over haar vriendin, die altijd loyaal was geweest. Wat heb ik toch, dacht ze. Wat kinderachtig. Hoe onaantrekkelijk, zou haar moeder gezegd hebben.

‘O ja, dat doet me ergens aan denken,’ zei Melanie. ‘Als alles goed gaat vandaag, zou je Ella voortaan een paar dagen per week kunnen afleveren. Sarah zei dat ze meer werk wil. Ze staat in de startblokken.’

Sam kromp vanbinnen ineen. Voordat ze kon zeggen dat ze er nog niet aan toe was, stootte Ella haar hoofd aan een handvat van een lade en na een lange stilte waarin haar gezicht rood werd en haar mond zich wijd opende, stootte ze een hard gebrul uit. Sam rende op haar af, tilde haar op en legde haar hoofdje tegen haar schouder – haar gehuil was voor haar vanbinnen nog steeds een pijnlijke struikeldraad. Ze voelde haar borsten opzwellen van de melk en ze begonnen te lekken.

‘Denk erover na en laat het me weten, oké? Het zou goed voor je zijn. Als het geld een probleem is, bedenken we wel een oplossing.’ Melanie wuifde met haar gemanicuurde hand. ‘Ik zou het enig, echt éinig vinden als je weer potten ging bakken.’

Rosalee, die haar donkere haar in een bobmodel à la jaren twintig had, kwam binnengerend en klemde zich aan haar moeders benen vast.

‘Voorzichtig, alsjeblieft.’

‘Mama,’ zei Rosalee. ‘Mama, mama, mama.’

Melanie zuchtte. ‘Ja, Rosa.’

‘Sap, sap, sap, sap.’

Melanie schonk een beetje appelsap in een beker met een drinktuitje en lengde het aan met water.

‘Sarah?’ riep Melanie naar de oppas, en toen zei ze rustig tegen Sam: ‘Ze was vanmorgen exact om negen uur hier.’

‘Ik kom eraan!’

Sarah sprintte de trap af en de keuken in. Ze was wat je een ‘Sconnie’ noemt: iemand die aan de Universiteit van Wisconsin studeert en ook uit Wisconsin komt. Ze had appelwangen en was stevig gebouwd – in tegenstelling tot de ‘Coasties’, de wat stijlvollere jongeren met geld uit New York en Californië, die niet op de campus woonden en sushi aten.

‘Sorry. Hallo,’ zei Sarah terwijl ze naar Sam zwaaide. ‘O, en jij ook goeiedag.’ Ella lachte toen Sarah de punt van haar kleine neusje aanraakte.

‘Hoi, Sarah,’ zei Sam. ‘Hier is de luiertas. Ik zal de flesjes in de koelkast zetten. Er is een potje met pompoen en een potje met zoete aardappel. En een pakje Cheerio’s. Ze slaapt niet zo goed, maar ze valt wel in slaap in een draagdoek, als je het niet erg vindt om daarmee rond te lopen. O ja, en ze kan al zitten, maar je moet wel op haar letten, want ze is nog niet zo stabiel en kan achterover vallen en haar hoofd stoten.’

‘Helemaal goed,’ zei Sarah. Ze straalde een warme zelfverzekerdheid uit die Sam nooit had weten te krijgen. ‘We zullen het samen wel redden.’

Melanie sloeg haar armen over elkaar en glimlachte, geamuseerd vanwege Sams bezorgdheid. Sarah knoopte de draagdoek kundig om en wachtte tot Sam het kind aan haar gaf.

‘En mijn mobiele nummer...’

‘Al op de koelkast,’ zei Melanie terwijl ze haar sleutels van een tinnen haakje griste. Ze had een werkruimte bij de wijnhandel in de Monroe Street, waar ze elke dag tot vier uur naartoe ging om te schrijven. Ze was weer aan het werk gegaan toen Rosalee nog maar vier weken oud was en zei dat ze er nooit spijt van had gehad. Ze had geen zin om haar creativiteit of haar carrière op de tweede plaats te laten komen.

‘Het is voor iedereen beter,’ had ze gezegd, ‘en niet in de laatste plaats voor mezelf.’

Destijds had het indruk op Sam gemaakt, ze was een voorbeeld geweest om na te streven. Maar toen ze Ella eenmaal had, vond ze haar vriendin egoïstisch – ze kon er niks aan doen.

‘Mama, mama, mama, mama. Kom. Kom mee naar mijn kamer,’ jammerde Rosalee terwijl ze aan haar moeders hand trok.

‘Kom, Rosalee,’ zei Sarah. ‘Laat me je nieuwe Pocahontasjurk eens zien.’

Rosalee stak haar onderlip naar voren en stampvoette.

Sam gaf Ella aan Sarah en probeerde haar tranen binnen te houden.

‘Echt, Samantha, je zult eraan wennen,’ zei Melanie.

Ella lachte vanuit Sarahs armen naar Sam met haar grijsblauwe en onmogelijk grote ogen, waarbij ze zes kleine tandjes liet zien. De twee voorste stonden ver uit elkaar. Sarah stopte Ella’s mollige beentjes in de doek en wiegde haar; toen pakte ze Rosalees hand en liep ze energiek de kamer uit terwijl ze achterom gedag zei.

‘Ik loop met je mee,’ zei Melanie en ze pakte haar laptoptas.

Sam schaamde zich omdat ze stond te huilen waar Melanie

bij was, die ook nog eens neerkeek op de moederaardecultuur van Madison. ‘Bespaar me dat hippiegedoe,’ zei ze altijd.

De zon piepte even tussen de wolken door en scheen warm op Sams hoofd.

‘We hebben het er nog wel over,’ zei Melanie. ‘Ga lekker terug naar je atelier, mens. Oké?’

Ze omhelsden elkaar en Melanie ging op haar hooggehakte laarzen op weg naar Monroe Street. Sam luisterde in het geopende autoportier door het vogelgezang en een bladblazer verderop in de straat heen, denkend dat ze Ella hoorde huilen. Maar ze wist het niet zeker. Ze ging achter het stuur zitten.

Ze wilde dat ze haar moeder kon bellen.

Ze belde Jack.

‘En?’

‘Ik zit hierbuiten en zij zit daarbinnen.’

‘Je hebt het gedaan,’ zei hij.

‘Ik voel me niet bevrijd.’

‘Dat hoeft ook niet.’

‘Dan zal ik maar eens naar huis gaan.’

‘Je atelier wacht op je.’

‘Ik ben bang.’

‘Weet ik. Probeer het gevoel terug te krijgen. Maak je handen vuil. Ruim de spinnenwebben op.’

‘Letterlijk. Heb je het daarbinnen gezien? Het lijkt wel een spookhuis.’

‘Ik dacht dat ik vanavond wel Japans mee kon nemen.’

‘Maar misschien voel ik me wel waardeloos.’

‘Sam.’

‘Ja, oké. Ik mis haar nu al.’

‘Je bent een goeie moeder.’

‘Hetzelfde als altijd. Pittige tonijnrol en garnalen-tempurarol.’

‘Ik ga proberen een vaste aanstelling te krijgen.’

‘Nu al? Wat is er gebeurd?’

‘Er verandert van alles op het instituut. Ze hebben Daniels eruit gewerkt. Die gaat aan het eind van het jaar met vervroegd pensioen. Dit is het juiste moment.’

‘Wow. Dat is nogal wat. Niet dat ik nog niet wist dat je veel in je mars had, hoor.’

‘Het wil nog niet zeggen dat ik de aanstelling ook krijg.’

‘Die krijg je wel. Jij krijgt alles.’

Ze bedoelde dat als compliment, want hij was zo iemand die alle beurzen, banen en aanstellingen kreeg die hij wilde, zo iemand die iedereen graag mocht omdat hij vriendelijk en relaxed overkwam, waardoor je niet vermoedde dat er zo’n intelligente en gedreven man in hem school. Maar haar woorden hingen net iets te lang in de lucht en ze wist niet of ze een beetje bitter had geklonken. Ze wist niet of ze gemeen was geweest.

‘Dat is niet waar,’ zei hij. Als hij al gekwetst was, liet hij dat niet merken. ‘Ik zal je er later meer over vertellen.’

‘Ik hou van je,’ zei ze.

‘Ik hou ook van jou. Hé, Sam?’

‘Ja...’

‘Ik wil je niet pushen, hoor, maar...’

‘De theepot.’

‘Ik heb Franklins steun nodig. Hij twijfelt al. Ik wil hem geen reden geven, weet je. Hij vroeg er vorige week naar.’

Ze ondersteunde haar hoofd met haar vrije hand. Ze moest de buik, de tuit en de deksel draaien, de bodem afwerken, een handvat vormen, de delen aan elkaar zetten; ze moest ervoor zorgen dat de pot ook bruikbaar was, dat hij goed schonk en toch elegant en licht leek, met gladde naden en opwaartse lij-

nen en kracht. Dan kwam het biscuitbakken, waardoor scheuren en vervormingen konden ontstaan, en als dat gebeurde kon ze opnieuw beginnen. Daarna moest ze nog de kleuren bedenken die het best bij de vorm zouden passen, de precieze verhouding van chemicaliën en mineralen bepalen en het glazuur opbrengen. En dan nog eens bakken. Ze zag een enerverende, zware klim voor zich en dat deed haar naar adem happen.

‘Wanneer?’ Het was het enige dat ze kon uitbrengen.

‘Twee weken.’

Sam legde haar hoofd op het stuur. ‘O, Jack.’

‘Je kunt het. Ik weet dat je het kunt. Voor mij.’

Ze gooide haar mobieltje op de stoel naast zich en probeerde op adem te komen. Ze keek nog even naar Melanies huis en startte de auto; ze dwong zichzelf van Ella weg te rijden. Maar ze kon zich er niet toe zetten naar huis terug te gaan, haar atelier in. Ze had de eigenaardige nieuwe sensatie dat ze losgesneden was. De dag strekte zich voor haar uit.

Ze kon doen wat ze wilde.